

Statens vegvesen

Fra MVPen til Etatens datakatalog

Veien til anskaffelse av en datakatalog i en kompleks
organisasjon og systemlandskap

Ute Brønner & Hilde Austlid
Data, innsikt og analyse
Data governance
Statens vegvesen

Start with why: hvorfor trenger vi egentlig (enda) en datakatalog?

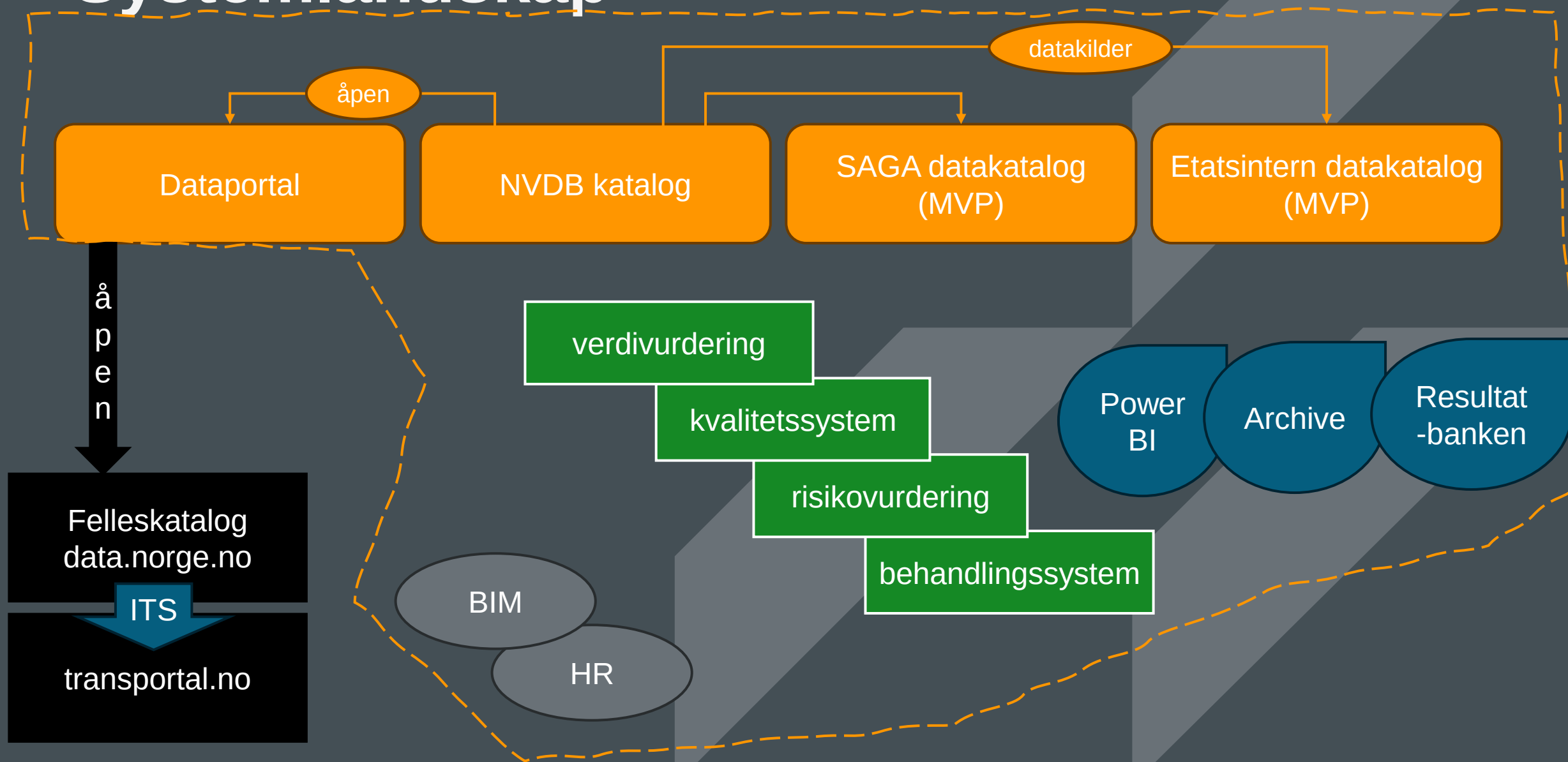
I dagens komplekse organisasjonslandskap er dataspredning og manglende oversikt store utfordringer. En datakatalog fungerer som et sentralt register og gir en helhetlig oversikt over alle tilgjengelige dataressurser. Dette er avgjørende for å sikre datatilgjengelighet, forbedre datakvalitet og oppfylle krav til regelverksetterlevelse.

Uten en katalog blir det å finne pålitelige data en manuell og tidkrevende prosess, som fører til dobbeltarbeid og manglende tillit til dataintegritet og hjemmel for gjenbruk.

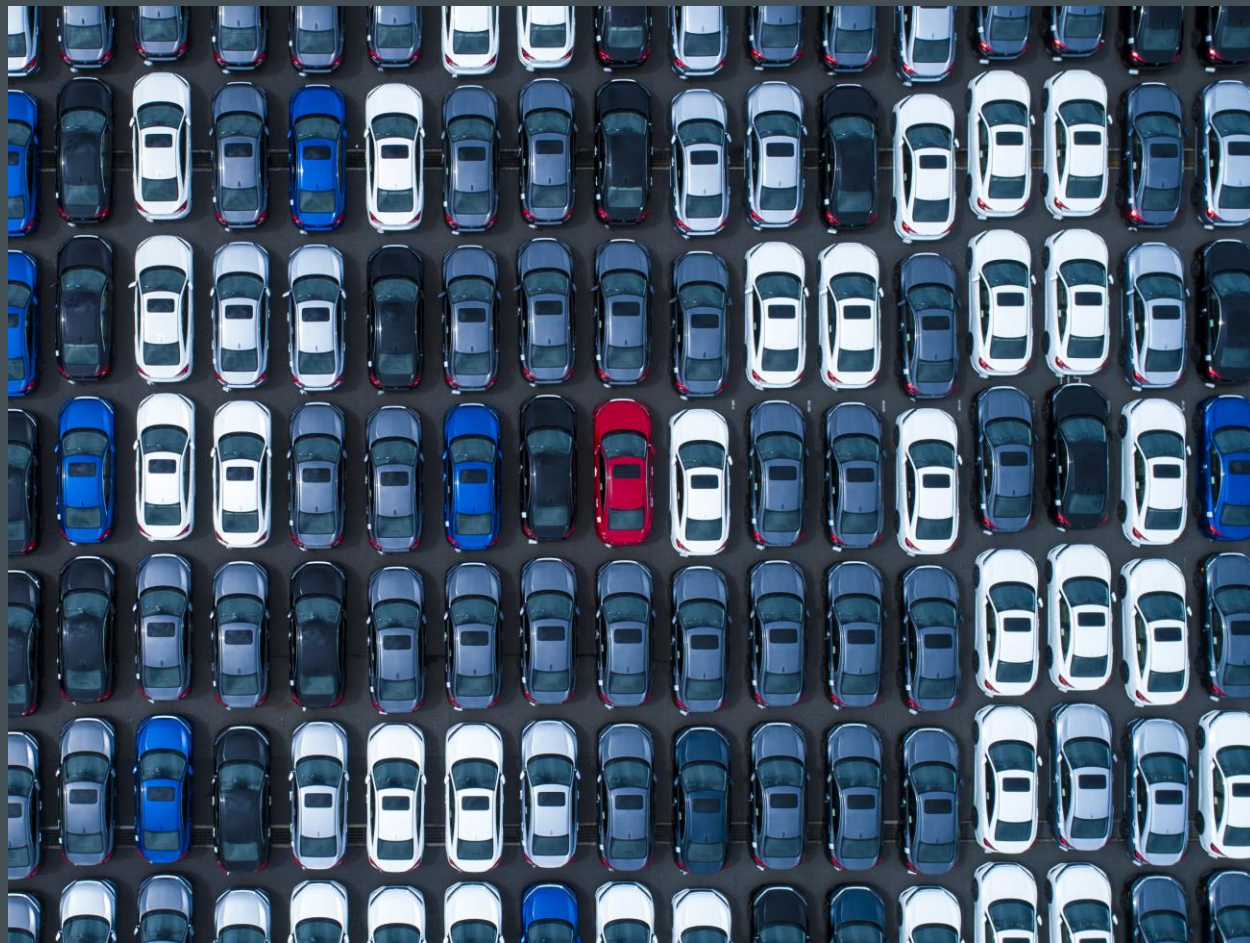
Dette er det grunnleggende første steget mot datadreven etat – med datadrevne beslutninger og innovasjon.

Systemlandskap

Start med datakilder – hvilke systemer, prosesser og applikasjoner lagrer data?

Får
«orden i eget hus»

Datakilder

- Reisevaneundersøkelse
- VegVær
- VegLCA
- Bygningsinformasjonsmodellering (BIM)
- Geodata
- Driftskostnader
- Statusrapporter i PowerBI
- Data fra selve bruken av en applikasjon

En MVP* (minimumsprodukt) har akkurat den funksjonaliteten man trenger nå, minimal investering og risiko, mens den kan skape resultater på kort tid og hjelper med nyttig informasjon for framtidens løsning.

**minimum viable product*

Start smått: MVP for datakilde registrering

1

Identifiser hovedmål

Fokuser på de viktigste utfordringer akkurat nå: for oss var det å kartlegge datakilder fra hver enhet / divisjon.

3

Engasjere dataansvarlige personer

Vi forankret prosessen med ledelsen i de enkelte enheter og divisjoner gjennom tilpassede møter for å forklare viktigheten og utpeke kontaktpersoner.

2

Utnytt eksisterende teknologi

Vi var ute etter et enkelt register for datakilder med noe tilleggsinformasjon ('metadata') og bestemte oss for Microsoft list.

4

Definer suksess og hvordan den måles

Klare mål for MVPen hjelper med å formidle verdien og kommunisere disse regelmessig. Vi feier framgang med kake-drevet tilnærming.

Minimumsprodukt: Etatsintern datakatalog

Enhet Data, innsikt og analyse (DIA) ved avdeling for datastyring (data governance, DG) har fått oppdraget for datakatalogen.

For å komme i gang tilbyr DIA/DG en enkelt løsning (minimum viable product, MVP) for registrering av overordnet dokumentasjon av datakilder.

The image shows a SharePoint interface for the 'Etatsintern datakatalog'. The left sidebar contains navigation links: 'Hjem', 'Test', 'Papirkurv', 'Rediger', and a '+ Legg til nytt element' button. The main content area displays a list of data sources with the following entries:

- Trafikkdata**
- VaDIS**
- Autosys Kjøretøy Felles**
- Autosys trafikant**
- Timebestilling skranke og køvakt**

At the bottom of the list, it says 'Antall 72'. Overlaid on the right is a 'Nytt element' (New element) form. The form has a search bar at the top with the text 'Søk i denne listen'. The form is divided into several sections:

- Datakildenavn (se veileder)**: A text input field with the placeholder 'Angi verdi her'.
- Beskrivelse datakilde**: A text area with the placeholder 'Angi verdi her'.
- Om datakilden**: A section with two columns of options.
 - Verdivurderingssystemet**: A checkbox that is checked, followed by a text input field with a placeholder '—'. Below this is a paragraph: 'Er datakilden knyttet til et IT-system? Da skal det være registrert i verdivurderingssystemet. Lenke til verdivurderingssystemet finner du i veilederen.'
 - URL/lenke VVS**: A text input field with the placeholder 'Angi en nettsadresse'. Below this is a text input field with the placeholder 'Alternativ tekst (valgfritt)'. Below that is a paragraph: 'Her ber vi om at du legger inn lenke/URL til den/de aktuelle verdivurderingen(e). Se veiledning for mer informasjon om hvordan du gjør dette.'
 - Dataportalen**: A checkbox that is checked, followed by a text input field with a placeholder '—'. Below this is a paragraph: 'Er data fra datakilden datakilden registrert i Dataportalen? (Dataportalen inneholder informasjon om datasett og APIer som deles eksternt). Du finner dataportelen enten ved å kopiere denne URL'en: https://dataut.vegvesen.no/dataset/?type=dataset eller ved å klikke på lenke til dataportalen i veiledningen.'
 - Dataportal-liste**: A text input field with the placeholder 'Velg alternativer'. Below this is a paragraph: 'Angi de(n) aktuelle datasett(ene) fra den søkbare nedtrekksmenyen.'
- Data ekstern aktør**: A text input field with the placeholder 'Angi verdi her'. Below this is a paragraph: 'Kommer data i datakilden fra ekstern aktør? Med ekstern aktør menes f.eks. Rambøll (Tomtom), Skatt, Politiet, Forsvaret. Veleiere som kommune og fylkeskommune skal ikke.'
- kjerneinformasjon**: A text input field with the placeholder 'Angi verdi her'. Below this is a paragraph: 'Her kan du skrive inn kjernetema for data i datakilden. Dette bør være ord og/eller uttrykk som hjelper andre til å finne datakilden.'

At the bottom right of the form are two buttons: 'Lagre' (Save) and 'Avbryt' (Cancel).

Nøkkeltall etatsintern datakatalog - registrering

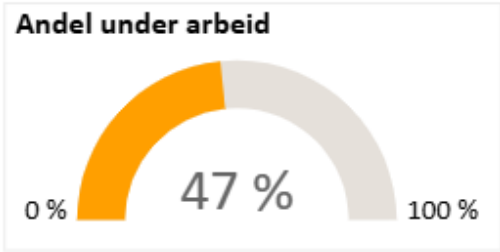
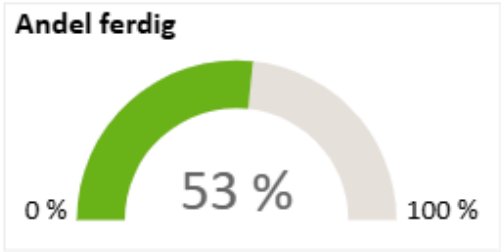
Sist oppdatert: 19-08-2025

Nullstill filter

INFO

Datakilder registrert

122

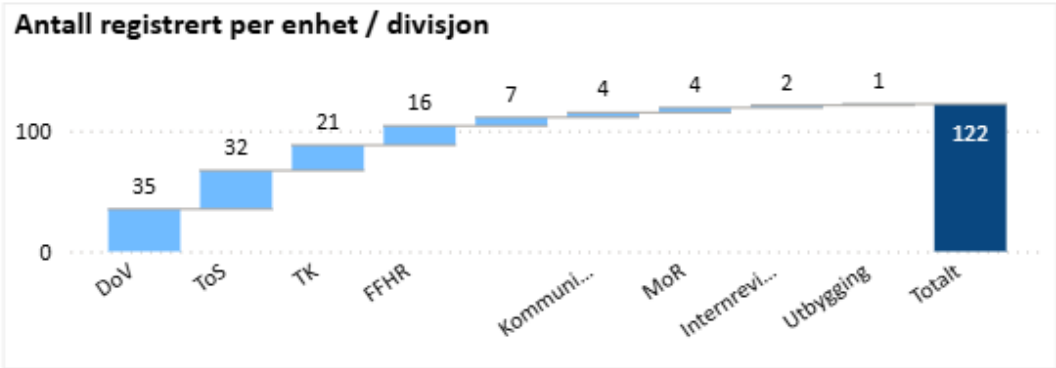
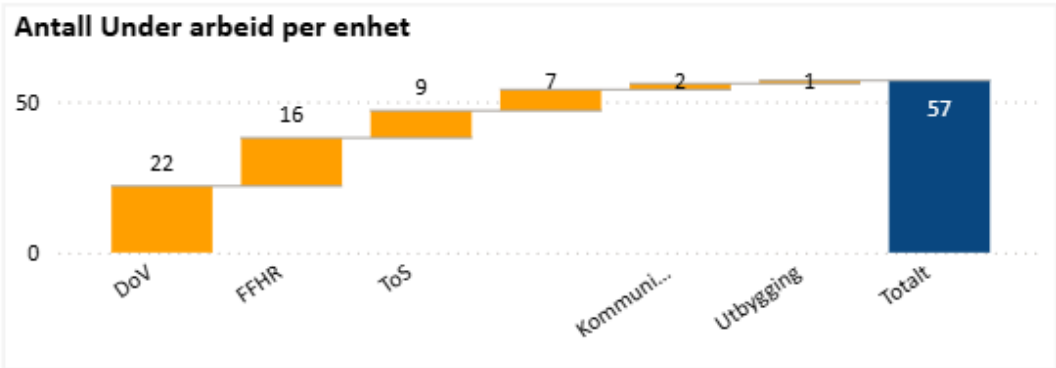
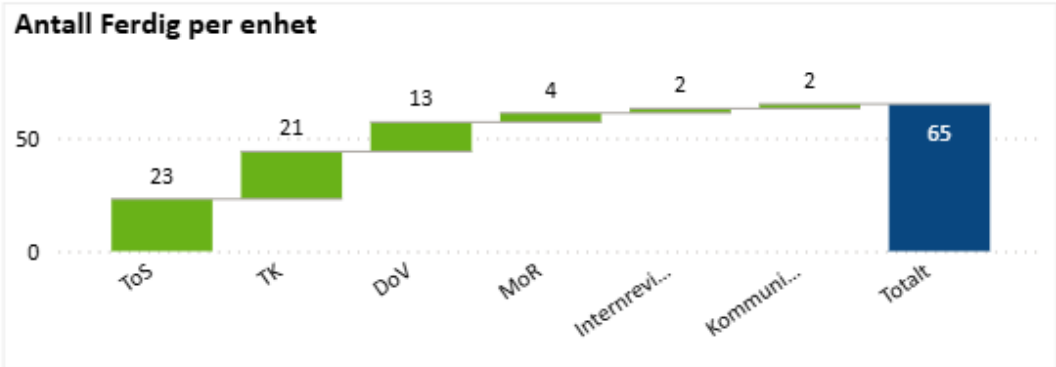

Dokumentasjon av datakilder

Verdivurdering = Ja	Dataportal = Ja	Dokumentasjon = Ja	Datakvalitet = Ja
82	24	70	24
Lenke til VVS	Lenke til dataportal	Lenke til dok.	Lenke til datakval.
77	21	61	17

Andre opplysninger

Personopplysninger = Ja	Taushetsbelagt = Ja	Antall uten enhet
52	34	7

Det vi allerede har lært fra bruk av MVPen for registrering og søk

- Det er stort mangfold i datakilder og for noen passer MVPen ikke
- Noen systemer inneholder forskjellige datakilder avhengig av dem som bruker det (PowerBi, Resultatbanken, arkivløsning)
- Man tenker fort applikasjon / system mens vi er ut etter datakilder som brukes i arbeidsprosesser (også selve bruken av datakilden: hvor ofte, hvor mange, hvem?)
- Noen datakilder er komplekse og dokumentasjonen burde deles opp i mindre faglige kilder (NVDB vegnett, veiobjekter, datafangst)
- Vi ønsker på sikt å synliggjøre dataprodukter og må vurdere om det passer inn i MVPen eller krever egen løsning

Datafundament

Kartlegge etatens datakilder i en datakatalog

1

Gjenbrukspotensial

Vurdere hindringer for gjenbruk av data fra datakilder med høy gjenbruksverdi

3

Gjenbruksverdi

Vurdere gjenbruksverdi til data fra datakilder i datakatalogen

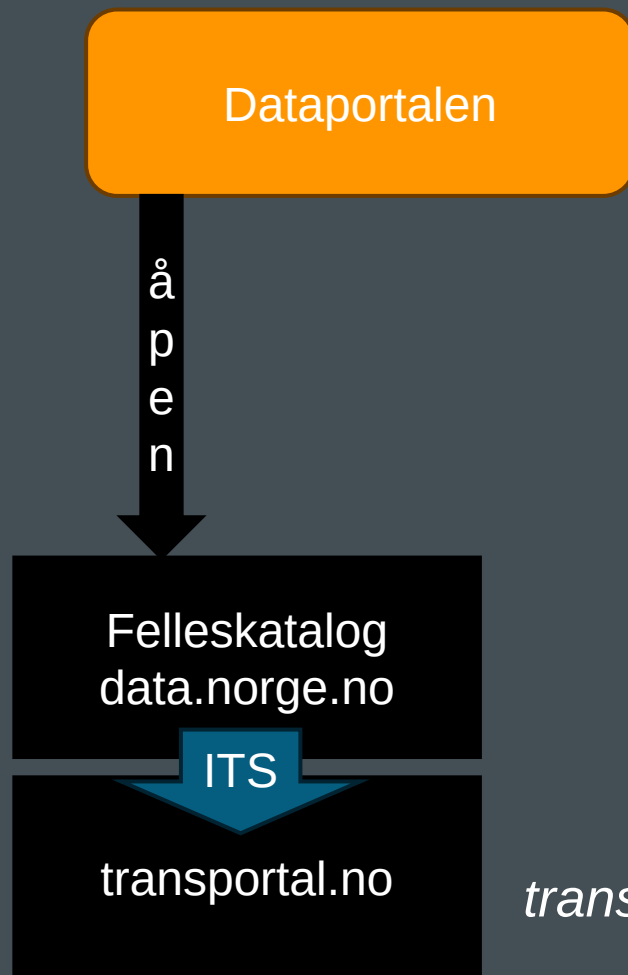
2

Tiltak

Prioriter tiltak for datakilder med høy gjenbruksverdi og god gjenbrukspotensial

4

SVVs forpliktelser i henhold til ITS-loven

ITS-direktivet (EU) omhandler intelligente transportsystemer. Målet med ITS er å gjøre transportnettverkene smartere, sikrere og mer effektive ved å gi brukerne bedre informasjon:

- informasjonstjenester for sikker parkering av lastebiler og nyttekjøretøyer (SSTP, Safe and Secure Truck Parking)

- generell trafiksikkerhetsinformasjon (SRTI, Safety Related Traffic Information)

- ▶ sanntids trafikkinformasjonstjenester (RTTI, Real Time Traffic Information), oppdatert 2025, venter på bompengedirektivet

- ▶ multimodale reiseinformasjonstjenester (MMTIS, Multimodal Travel Information Services), forventes tatt inn 2025

transportportal er National Access Point (NAP) for disse dataene.

Dataportalen

dataut.vegvesen.no

The screenshot shows the homepage of the 'Dataportalen' for Statens vegvesen. The header features the 'Dataportalen' title, a language selector ('Språk'), a login button ('Logg inn'), and a navigation menu with 'Hjem' (highlighted), 'Datasett', 'API', 'Grupper', and 'Om'. A search bar in the header is labeled 'Søk i datasett og API-er...'. The main banner image shows a scenic road by the water with mountains in the background. Overlaid on this is the text 'Data fra Statens vegvesen' and a welcome message: 'Velkommen til Statens vegvesens dataportal! Her vil du finne informasjon om hvilke datasett og API-er vi deler, og hvordan du kan få tilgang til dem.' Below the banner is a large search bar with a magnifying glass icon, the text 'Søk i datasett og API-er', and an orange 'Søk' button. At the bottom, a section titled 'Populære stikkord:' lists various keywords in button format: trafikk, veg, kjøretøy, bil, Datex, miljø, Trafikkinformasjon, ulykker, statistikk, and trafikant.

Dataportalen

Språk

Logg inn

Statens vegvesen

Hjem Datasett API Grupper Om

Søk i datasett og API-er...

Data fra Statens vegvesen

Velkommen til Statens vegvesens dataportal! Her vil du finne informasjon om hvilke datasett og API-er vi deler, og hvordan du kan få tilgang til dem.

Søk i datasett og API-er

Søk

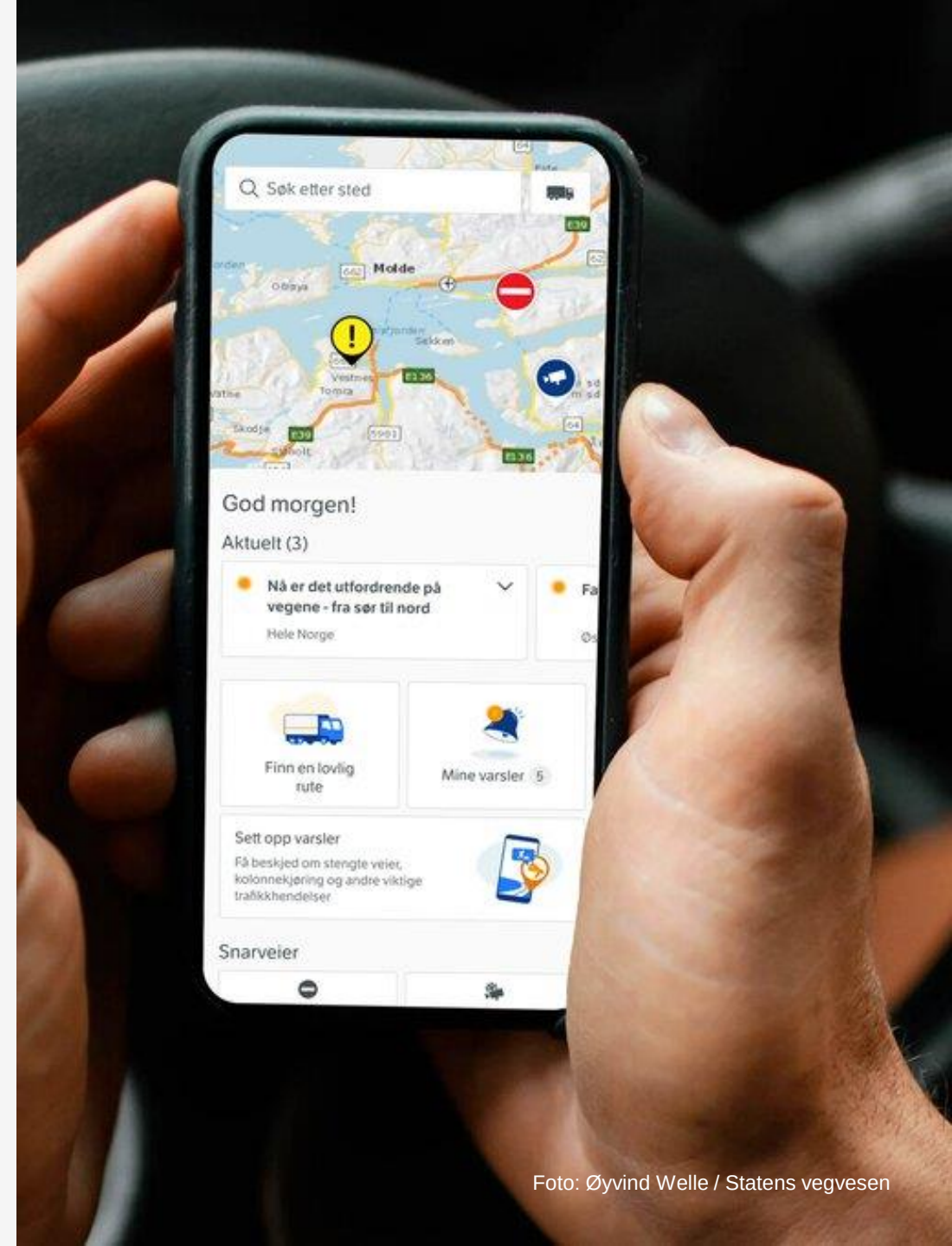
Populære stikkord:

trafikk veg kjøretøy bil Datex miljø Trafikkinformasjon ulykker

statistikk trafikant

Hva slags info? For hvem?

- Målgruppe: Eksternt publikum
- Datasett og API-er vi deler i dag – mest åpne data, noen ikke-fullt-så-åpne data
- Automatisk eksport til data.norge.no
- (Også intern API-katalog)
- Metadata:
 - DCAT-AP-NO
 - Noen egendefinerte felt for internt bruk, (eks. IT-system)
 - mobilityDCAT-AP (kommer!)

Hvordan?

- Teknisk:
 - [CKAN](#) (åpen kildekode)
(The Comprehensive Knowledge Data Network)
 - Driftes eksternt
- Legge inn innhold:
 - Manuelt
 - I begynnelsen utført av sentral enhet, etter hvert av de enkelte dataeierne
- Utfordringer:
 - Forankring i etaten
 - Datakvalitet
 - Brukervennlighet

Etatens datakatalog + Dataportalen = ???

- Slå sammen til en katalog?
- Automatisk eksport fra den ene katalogen til den andre?
Hvilken vei?
- Hvorfor brukte vi ikke Dataportalen til MVP?
Svar: Ville komme fort i gang!

Foto: Knut Opeide / Statens vegvesen

Vega (Alpha Lyrae) er den mest lyssterke stjernen i stjernebildet Lyren, og den femte klareste (ofte omtalt som sterkeste) stjernen på himmelen.

Vega har gjennom historien vært en viktig ledestjerne for navigasjon og orientering.

Vega er også et spansk etternavn, som betyr 'fruktbar slette' eller 'eng', og peker på røtter i jord og landskap.

I vårt prosjekt symboliserer dette forankringen av en felles datakatalog som grunnlag for vekst og gjenbruk av data.

VEGA rommer både 'veg' – som peker på veien mot en helhetlig datakatalog – og navnet på Vegaøyen, et UNESCO verdensarvsted kjent for samspill mellom mennesker og natur.

Dette understreker den viktige rollen menneskene har i etableringen av en datakatalog.

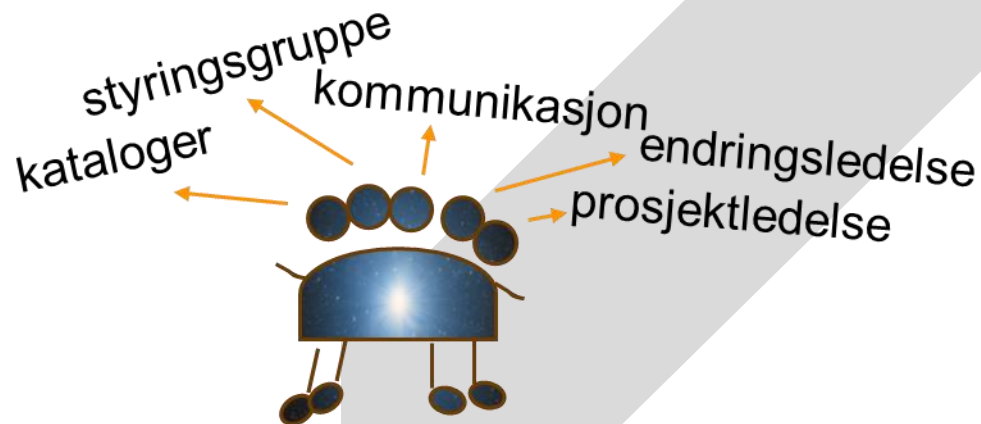
Anskaffelse av Etatens datakatalog

Prosjekt VEGA - Veien til enhetlig gjenbruk av data

VEGA
prosjekt

VEGA prosjekt

Hvordan innlemme dagens kataloger i ny løsning?

Hvordan plassere ny katalog i SVVs systemlandskap?

Bildet er generert med Gamma

Hvordan bør vi utvikle en metadatastrategi tilpasset våre dataressurser, begrepskatalog og AI-strategi?

Arbeidsmøter med behovshavere for å samkjøre pågående aktiviteter.

Utrede og vurdere ulike konsepter.

Evaluering av datakatalogløsninger

Integrasjon

Passer den inn i eksisterende systemer?

Skalerbarhet

Vil den tåle vekst og nye behov?

Proof-of-concept med egne data gir reell innsikt

Bruker-vennlighet

Opplevs den enkel for brukerne?

KI/ML

Automatiserer den metadata effektivt?

Støtte

Er leverandøren en god samarbeids-partner?

Samarbeid for å bli bedre 😊

 Forskningsrådet

Meny

HJEM | PORTEFØLJAR | PORTEFØLJE FOR KLIMA OG MILJØ | HAVFORSKNINGSTIÅRET | NORSK FORUM FOR HAVDATA

Norsk forum for havdata

Hvordan hente inn, dele og bruke data på best mulig måte for å øke vår kunnskap om havet, er viktige spørsmål i FNs havforskningstiår. Norsk forum for havdata samler sentrale norske aktører for å øke den felles forståelsen av problematikk og løsninger rundt deling av havdata.

Formålet med Norsk forum for havdata er å øke den felles forståelsen for hvorfor det er viktig å dele havdata, identifisere barrierer for datadeling og foreslå tiltak for å fjerne dem. Forumet skal legge til rette for forskning, innovasjon, forvaltning og bærekraftig vekst gjennom delte havdata.

Medlemmer

Medlemmer i forumet er BLB, Digitaliseringsdirektoratet, Digital Norway, DNV, Equinor, Havforskningsinstituttet, HUB Ocean, Hurtigruten Norge, Kartverket, Kongsberg Discovery, Kystverket – BarentsWatch, Meteorologisk institutt, NHO, Norsk institutt for vannforskning (NIVA), Norad, Norsk polarinstitutt, NTNU, SINTEF, Sjømat Norge, Universitetet i Oslo og UiT Norges arktiske universitet. Norges forskningsråd er observatør i forumet.

Tverrfaglig nettverk for datastyring og dataforvaltning

SVV, Enova, FHI, Lånekassen, NAV, Skatteetatten, HKDir

Ute Brønner

Senior rådgiver,
datastyring og -forvaltning i
Statens vegvesen

ute.broenner@vegvesen.no

Statens vegvesen

Hilde Austlid

Senioringeniør,
datastyring og -forvaltning i
Statens vegvesen

hilde.austlid@vegvesen.no